ԲԱԺԱՆՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Մուրիա տարեկան 55 ֆր. ոսկեդրամ
» վեցամսեայ 30 » »
Արտասահման տարեկան 3½ տօլար
» վեցամսեայ 2 »
Իրաք եւ Պարսկաստան 4½ »
Արտօնատէր՝ ԵՂԻՍԱՆԸ ՊԷՆԼԵԱՆ
Պատ.—Տն. ՏՕՔ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ԵՓՐԱՏ

ԱԶԳ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

Adresse: «YEPRAD»
Journal Arménien
B. P. 382 ALEP — Syrie

Վարչական եւ խմբագրական առաքումներն ու դիմումներն ընել Խմբագրատունը։ Նամակատան կից. ամէն օր կէս օրէ վերջ՝ 1—6։

ՇԱԲԱԹ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ — 23 ՀՈՒՆԻՍ 1928

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՎԱԽՃԱՆԸ

[Թէոդիկի մահուան առթիւ]

Այս վերջին շաբաթները մէկը միւսին հետեւող անդարձ՝ կերպով մեր Եկեղեցւոյ Թէոդիկ և Հրանտ Ասատուր, որոնց անհետացումը յոյժ դգալի պարապ թիւն մը ձգեց մեր մտաւորականներու ցանցառ դաշտին մէջ։

Հրանտ Ասատուր, որքան որ դիտենք, փակեց իր աչքերը հանգիստաբար հանգստաւէտ պայմաններու մէջ, թէև իր մտային կարողութիւնները նախկին փայլը կորսնցուցած էին տարիներէ ի վեր հնձակայ եղած հիւանդութեան պատճառաւ։

Բայց Թէոդիկի մահը այսպէս չեղաւ, ան մեծաւ զրեթէ լքուած, բայց շրջապատուած իր օրերի տարեցոյցին հատորներէն և ձեռագիրներէն։

Փարիզի հայ թերթերը մանրամասն կերպով կը նկարագրեն հանգուցեալին կեանքին վերջին շրջանը և եղեռնական ըսուելու չափ մահուան պարագաները, ասոնցմէ կը հասկցուի թէ անոր ալ վիճակուած էր հայ մտաւորական մշակի մը արժանավայել կեանք մը, փակուած սենեակի մը մէջ որ իրեն կը ծառայէր ննջասենեակ, խոհանոց, ճաշարան և աշխատութեան սենեակ։ այս անքառնալի կեանքին վրայ աւելցուցէք նաև տարապարակ աշխատութիւնը իր առօրեայ սպրուստը ապահովելու համար։ Ահա այս վիճակի մէջ փակեց յաւիտենապէս իր աչքերը, գնուորի մը պէս պատնէշին վրայ, իբր զենք ունենալով իր միտքն ու հոգին, գրիչն ու մելանը և յարատեւօրէն կուրծքը տրուած՝ աշխատութեան սեղանին։

Թէոդիկն ալ գնաց, մնանելու հայ մշակոյթի բոլոր անխոնջ աշխատաւորներու, որոնք արամադրած են իրենց ամբողջ կեանքն ու եռանդը հայ գիրի եւ գրականութեան, բայց իվերջոյ՝ յոգնած ու խոնջած, կքած են անտանելի աշխատութեան բեռի տակ։

Ահա այս է եղած շատ քիչ բացառութեամբ մեր բոլոր մտաւորական գործիչներու վախճանը, անոնց մտքի արտադրութիւնները արժրժակով կարդացուած, բայց շատ քիչ վարձատրուած ըլլալով հաղիւ կրցած են դանել հագուստ մը իրենց մերկութիւնը ծածկելու և հացի կտոր մը իրենց անօթութիւնը փարատելու համարեան իսկ ժողովուրդը ոչինչ ըրած է դանոնք քաջալերելու և մտքի արժէքին համեմատ հանգստաւէտ կեանք մը ապահովելու համար անոնց։

Պրպտեցէք մեր ժամանակակից պատմութիւնը և ուղածնիդ չափ քրքրեցէք ձեր յիշողութիւնը, պիտի տեսնէք այն դժբաղդ իրականութիւնը թէ հայ մտքի աշխատաւորները առ հասարակ թշուառ կեանք մը քարշ տուած են, յետ մահու միայն վարձատրուած են «գնա մեռիր, եկուր սիրեմ»ով. քանի մը դամբանականներ, հայ մամուլին մէջ քանի մը սիւնակներ անոնց տաղանդը և արժանիքը փառաբանող, ապա մոռացութեան դատապարտուած են։

Եթէ մեր մշակոյթի ծառայողները տարիներու բեռին տակ ընկճուելով անկարող ըլլային իրենց առօրեայ հացը ճարել, վատնաբար «Թապլօն»ս աւելի դատամէրկի պէտի ըլլար. այսպիսիներ թշուառութեան վերջին աստիճաններու վրայ, փողոցներու անկիւնը կամ եթէ կայ, գթութեան յարկեր պիտի ապաւինէին իրենց վերջին օրերը քաշելու համար։

Հանգուցեալ Թէոդիկ բարեբաղդութիւնը ունեցաւ համեմատաբար մտքով և մարմնով առողջ վիճակի մէջ իր վերջին շունչը փչել, այս կերպով կրցաւ գոնէ իր ճակտին քրտինքովը իր հացը ճարել։

Այս կեանքը վիճակուած է մեր մշակոյթի բոլոր աշխատաւորներուն. Եղիա Տէմիրճիպաշեան, մեր անմոռանալի դրագէտն ու բանասէրը, հաւանաբար դատապարտուած պիտի ըլլար Փրկիչի մէկ ան նատեղծը, հաւանաբար դատապարտուած պիտի ըլլար Փրկիչի մէկ ան կիւնը իրենպէսներու նման կէս կուշտ կէս անօթի մեռնիլ, եթէ ուրիշ այլասեռեալ օտարուհի մը զայն տարիներով «թռչունի կաթ»ով չի սնուցանէր։

Մրմրեան, գժուարաւ հայթայթեց կեանքի ամենատարրական պահանջները, ապրեցաւ կէս կուշտ կէս անօթի և վերջապէս գնաց ապարտելու այդ տժգունելի կեանքը Փրկիչի մէկ անկիւնը ամենէն լքուած և դրկուած, որուն վերջին օրերու մասին այնքան սրտաճմլիկ բաներ պատմուեցան Պոլսոյ թերթերու մէջ։

Օտեան հազիւ կրցաւ իր վերջին տարիները ապրիլ «Մրուա»ի վերնատան հնոտիքներ և գնաց փակել իր աչքերը օտար հիւանդանոցի մը մէջ հայ աշխատաւորներու արժանի մահով մը։

Շամտանճեան աւելի բարեբաղդ չ'եղաւ իր նմաններէն, յանկարծակի մահը եկաւ զինք խլել այս աշխարհէն, երբ արդէն թշուառութիւնը սկսած էր ցոյց տալ իր ճիրանները։

Անհատնում եւ անհամար է հայ մշակոյթի ոլորտի զմբաղդ մշակներու անուանաշարը, մէկը միւսին արժէքաւոր, որոնք դարերէ ի վեր կրցած են հայ գիրի ու գրականութեան, մշակոյթի և յառաջդիմութեան կանթեղին մէջ մէյմէկ կաթիլ իւղ թափել, պլպլացող լոյսը վառ պահելու համար։

Պատմութիւնը չ'ըսեր մեզի թէ եղած են մասնաւորական գործիչներ որոնք ամբողջովին նուիրուած ըլլալով հանդերձ հայ գրականութեան, կրցած են իրենց ծերութեան օրերուն համար հացի շերտ մը պահել։ Ազատ խաթար, այսպիսի բաղդաւոր էակ մը, դոյութիւն ունեցած չէ երբեք։

Բ՞նչ է ուրեմն ասոր գարմանը։

Յարմ՞ուդ տալ հայ մշակոյթի սիրահարներու, որպէսզի վաղ անցնին ազգին յառաջդիմութեան համար ունեցած հետաքրքրութենէն։ Անշուշտ ո՛չ։

Այս ուրեմն։

Այս կարեւոր հարցը լուծելու համար դիմում կընենք սրացու ազդայիններու կարծիքին, զոր համոյրով պիտի հրատարակենք մեր սիւնակներուն մէջ։

Ճանուն զարգացման ազատութեան տեղ կուտանք յեսաւայ յօդուածին, որուն ընդդեմ մասերուն պիտի անդրադառնանք յաջորդիւ ճանրութիւնը լուսաբանելու համար։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

10ՐԴ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Այս տարի կարծէք աւելի խանդավառութեամբ տօնակատարուեցաւ Մայիսի 28ը։ Ժողովուրդը իր ազգային տարեդարձի բնաւոր միացուցած էր մը տաւորականներու, կուսակցութիւններու թելադրանքին և տակէ ծնած էր անկեղծ ոգեւորութիւն մը, հարազատ Ազգային տօնակատարութիւն մը։

Իրապէս Մայիս 28ը արժանի է փառաբերելու տնտեսելու։ 1917էն ըսկսեալ Հայաստանի ժողովուրդը բաղդին ծգուած, միակը կուլտ տուաւ դարաւոր թշնամւոյն եւ զայն հարկադրեց ընդունելու իր Անկախութիւնը։ (?) [ընդդիմադիր մերն է Ծ. Խ.]

Այսպէս թերթ պատութիւնը որոշած էր Տաճկահայաստանի բաղդին արժանացնել Ռուսահայաստանը եւ, և արժատապէս մէջտեղէն վերցնել Հայ Ազգը, չատ դիրաբ կարենալ հանձնելու իր երեակ նպատակներուն, տերաալ Բաթումի նաւթահանքերուն, մերացնել երկու Ատրպէճանները Թիւրքիոյ, և հաղորդակցել Ռուսահայաստանի Թաթարութեան հետ։

Հայ ազգը չատնց իվեր տեղեակ լինելով թիւրքերու այս ոճրապարտնը պատակներուն, մէկ մարդու պէս ոտքի եկաւ և դիմակալեց անոնց արիւնռուչ անարդանքները։

Հայկական դիմադրութիւնը չի պատ կանիր որեէ կուսակցութեան, ան հանրային է, արտակուսակցական է։ Դիմադրութեան առաջին գծմնեպակը կը պատկանիր ուսական բանակին մէջ գտնուող հայազգի զինուորականութեան, [ընդդիմադիր յօդուածագիրին]։ երկրորդը կամաւորական խումբերուն, երրորդը ժողովրդական անկազմակերպ ոյժին։ Կուսակցութիւնները թէեւ իրենց մասնակցութիւնը բերին զինադրութեան գործին, բայց աւելի օժանդակի դեր կատարեցին, և ասոնցմէ առաջ։ Թիւրք կը պատկանի Դաշնակցութեան, ապա կուգայ Հնչակեան և Ռամկավար կուսակցութիւնները։ Աւելի ճիշտ արտայայտութեամբ կրնանք ըսել, ն ունեցողը իր հինգը, ն ունեցողը իր երեքը և 1 ունեցողը իր մէկը արաւ, այսինքն ամէնքն ալ տուին իրենց բոլորը [ընդդիմադիր յօդուածագրին է)։ իրապէս Մայիս 28ի դիմադրութիւնը [ընդդիմադիր մերն է]։ Հանգամանքն է և որեէ կուսակցութեան սեփական անութիւնը չէ։

Հայաստանի անկախութիւնը ծընեալ պատմական անխուսափելի անհրաժեշտութեան ընթացքին։ [ընդդիմադիր մերն է] և հայ ժողովուրդը ինքը իր ազատութեան դաշակը եղաւ։

Դաշնակից պետութիւնները պատրաստ զատն հայկական անկախութիւնը և նախ անորոշ, ապա հակասական և վերջը համակրական դիրք մը բռնեցին անոր հանդէպ, և իրենց շահագրգռութիւններուն հաւատարիմ, ուղղեցին այդ նորածին մանուկը գործիք մը դարձնել իրենց ձեռքը երկու հզոր պետութեան՝ Ռուսաստանի և Տաճկաստանի դէմ։ Մեր անկախութիւնը մեծապէս կոխտուեցաւ։ Դաշնակիցները ինչ և ինչպէս չի կրցին որեէ քայլ առնել առանց անոնց կամքին։ Այդ ալ մեր անկարութիւնը ապահովելու նպատակաւ մեծարկուած սահմանային հարեւաններն էին։ Ատոնցմէ ուռաչկարգ և ճակատագրական Օրթի Կուիներն էին որով մենք կուղենք իրագործել Մեծաց հայաստանի աշխարհագրական նպատակը։ Մարիա չատ սուղի նրատաւ մեզ, մենք պարտուեցանք, թիւրքը մտաւ։ Այնք անարգալ և պլիսի մտնէր Երեւան, նաեւ Ռուսական կամ Արարատեան ծիրանին չի հաղնէիր։ [ընդդիմադիր յօդուածագրին է]

Հայաստանի միացորդ մասը խորհրդային դարձաւ։ Դաշնակցական կառավարութեան համաձայնութեամբ 1920 Դեկտ 2ին։ [ընդդիմադիր յօդուածագրին]։ Սակայն չատ խելացի, թէև ուշացած քաղաքական ապիրանքն էր, որը տակաւն քանդուեցաւ։ Բոլշեւիկեան կուսակցական նեղմտութեան ներսէն (ընդդիմադիր յօդուածագրին է, եւ պատճառ դարձաւ եղբայրասպան կռիւներու, և ներկայի կիրքերու բորբոքման։

Որքան ալ դատապարտելի ըլլա կուսակցական նեղմտութիւնը, այնուամենայնիւ փառաբեր կը մնայ փառաբեր թէ երկրական և այսօրուան Հայաստանի Հանրապետութիւնը մէկը միւսի չարտնակութիւնն է, և երկուքը մէկ ամբողջութիւն կը կազմեն։ (Ընդդիմադիր յօդուածագրին) թէև կուսակցական անհատներու և անհատական դրգիռներու տարբերութիւններ կան, բայց ատիկա չի մեռցեր անկախութեան գաղափարը իր յարաբերական տարբերութեան մէջ։ Երբէկ ալ Հայաստանը կը կառավարուէր հայերու ձեռքով, այսօր ալ, երբէկ ալ հայ լեզուն, հայ քաղաքակրթութիւնն էր տիրողը և բարգաւաճողը, այսօր ալ։ Իսկ եթէ կ'ուսի թէ այսօր Ռուսական տիրապետութիւնը կայ, ապա երբէկ ալ Դաշնակցութիւնը կար, և երկար փնտռեցինք աւելի ուժեղ մանուա մը, բայց չի գտանք։ Հայաստան իր ծնունդեան օրէն ցարդ ունեցած չէ բացարձակ անկախութիւն, բայց ունեցաւ դիրքի պատանական տարիներն։ Ինքզինքէ իր աշխարհագրական անմպատ պայմաններու Հայաստանը խանգարիչներուն դէմ ինքզինքի կ'զգայ յեսաւայի մը և հիմայ լուսաղոյն յենարանը Ռուսաստանն է, ասոր դէմ ըսողներ, հայ տաղարկայական պայմաններու դէմ ըսողներ բեւեր, որը ինքզինքն ան մեռ ըսողը ան է։

Ինչպէս վերը յիշեցինք եթէ բոլշեւիկեան, կամ Ամերիկեանի խելացի քաղաքականութիւնը չ'ըլլար, այսօր Դաշնակցութիւնը ճիշդ նոյն դիրը պիտի կատարէր (ընդդիմադիր մերն է) ինչ որ այսօրուան զեկավարները։ Մէջտեղը է որ զեկավար շրջանները կը թեւադրէ իր անոգոր հարկադրանքը, նոյն իսկ հանգամանքներ ենթակայի փափաքներուն։

Հետեւաբար տարկայօրէն մը տածող Դաշնակցական մը չի կրնար այլ կերպ մտածել (ընդդիմադիր մերն է) անկեղծ և հայրենասէր և իր ծրագիրը լաւ լմընցնող Դաշնակցական մը հեշտօրէն պիտի տեսնէ թէ այսօրուան Հայաստանը չարունակութիւնն է երկուքս նին, միւսնդն մեռն և միւսնդն բռվանդակութիւնը ունի, հանամանն արտարքին անխուսափելի պայմանները։ Ապրիլ և ազատական քաղաքականութիւնը կը պահանջէ հանասար սէր տանել երկու վարչակերպերու տակ գրանուող Հայաստանին, ճիշդ այնպէս ինչպէս կ'ընեն Անգլիացիներու։ Անոնք սիրեցին իրենց հայրենիքը թէ լոբա ձորճ, թէ Պոլսաբնի և թէ ընկերվարապետ Մակտոնալտի օրով։ Հայաստանը ալ ան աշխարհագրական երկիրն է, որը կը պարփակուի, Երեւանը, Էջմիածինը, Զանգեզուրը, Նոր Պայազիտը եւայլն, և այս ժողովուրդն է որ Հայութիւն կը կազմի։

Այսպէս էր երէկ և այսպէս է այսօր, ձեռ ու բռվանդակութիւնը փոխուած չենք, հոգ չէ թէ Զրպտանի տեղ Միասնիկեանն է, և Ադրպէճանի տեղ Մաուսեանն է։ Ասոնք բոլորն ալ իրարու զաւակներ հայրենասէր եւ Հայաստանասէր անձնուրութիւններ են, այլապէս Հայաստան չէին դար եւ Հայաստանը կառավարելու ասժանակիր պարտականութիւնը չէին ստանձներ։

Դաշնակցականներուն բրածա նկա-

Adresse: «YEPRAD»
Journal Arménien
B. P. 382 ALEP — Syrie

Վարչական եւ խմբագրական առաքումներն ու դիմումներն ընել Խմբագրատունը։ Նամակատան կից. ամէն օր կէս օրէ վերջ՝ 1—6։

տագուհիներները Բոլշեւիկներուն ալ կը՝ նեմ։ Կասեմանները պատրաստ Հայաստանի տեր դարձան, եւ շատ դիրքին կերպով աթոռները դրաւեցին, հետեւարար անոնք ալ եթէ ասարիայցին Նպատակին յարգանքի մեծ բա մին պիտ՝ վերադառնե Դաշնակցութեան։ Իրենց հայանպաստները անխմատ են եւ նեղժամ թեան արդիւնք։ Դաշնակցութեան %15 80ը մեռ Հայաստան է ապրիւսոր հպատակ դարձու, եթէ դուրս դանուողներու դէմ ադրիւ և Մարտվարդապետ վարմունք մը ցուցադրուէր, անոնք պիտի մեռին Հայաստան (ընդդիմամբ մերեկ) մեր օժանդակիչներ պիտի դառնային իրենց և այսօրուան հակառակ փր-փականներն ալ դէր կը մեռին։ «Եթէ անոնք կարենային եւ կամ կարենան լեզու մը գտնել Դաշնակցութեան հետ, ապա ամենամեծ ծառայութիւնը մատուցած կ՝ըլլան Հայաստանին, ազատելով Դաշնակցութիւնը իրեն իսկ անախորժ եղող հակահայաստանական շարժումէն։

(Ընդդիմութիւնը մերն է)։

Յոդուածին սկիզբին այն մասքը յայտնեցի թէ՝ կարելի՞ է թէ այս սարի ժողովուրդը իր սարերային բնակիչը միացնելով մասնորականներու բանախօսութեանց ունի ոգեւորուած լսարարեց Մայիս 28ի ասոր։ Այս տպաւորութիւնը սասցաց երբ բանախուսութիւններու մէջ արտայայտուեցաւ հայերաշխական հոգի մը, հանրապետութեան ասնին ասման չը դնելը, և լուսանքներուն պակաս ներկայ դեկավարներուն դէմ։ Ժողովուրդը իրարու հետ խոսած ասեն ազդուած ատենախօսներու արտայայտութիւններէն կը՝ սանն՝ երանի թէ վերջ գտնեն յուսահատեցուցիչ արտայայտութիւնները, այսպէս հայերաշխական հոգով մտենանային իրար, և մենք ալ փոխանակ հայհայանքներու լաւ լուրեր և ոգեւորութիւններ ստանայինք այս հանդիսաներէն...։

Երանի թէ...։

ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ Զահրի

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՓԱՔԻՐ

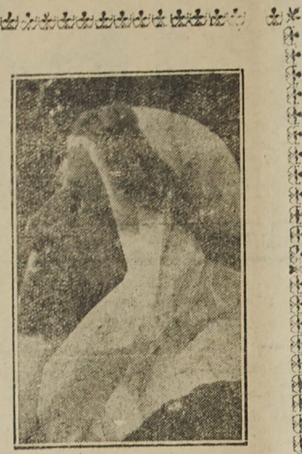

ՀԱՅԱՋԳԻ ԹԱՀՐԱ ՊԷՏ

Որ Եւրոպայի զանազան բաղաքներու մէջ իր հրաւէրի փորձերով, ողջ ողջ թաղուիլ, մարմնոյն մէջ դանակ մխելուսրածայր գամերու վրայ պառկիլ, փորիմնվրայ բար կտրել տալ, եւլն եւլն, մեծ համբաւ շինեց, ապացուցանելով թէ՝ կամքի զօրութիւնը եւ իմքնաթեադրութիւնը ինչ հրաշալի դեր կրնան կատարել Քիզիքական եւ հոգեկան զգացողութեանց մէջ։

ԹՎՇՐԱ ՊԷՏ ԱՅՍ ԵՐԵԿՈՅ ԵՒ ՎԱՂԸ ԵՐԵԿՈՅ ՍԻՆԷՄԱ ՕԻԱՆԹԱԼԻ ՄԷՋ ԵՐԿՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՏՍԼԷ ՎԵՐՋ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԿՈՊՐՈՍ

Փափաքելի է որ յղի կիներ և մանուկներ զգուշանան ներկայ գանուող այս յուզումայից ներկայացումներուն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նոյեմբերը կը մտնեայ ու Ամերիկեան երկու կուսակցութիւններ կաչխատին ընտրել իրենց թեկնածուները ու դնել քաղաքական ու անսեսական այն ուղին, զոր պիտի ներկայանան ժողովրդեան, ի նպաստ իրենց թեկնածուն կոր դելու համար ձայներ ստանալու թիւնը։

Հանգիրները ծանուցին արդէն թէ Քանատա—Սիթի մէջ գումարուեցաւ Հանրապետականներու քաղաքին ու հոն հակառակ ազարակատներու ընդդիմութեան, ձայներու քանքանիչ առանելութեամբ կուսակցութեան թեկնածու ընտրուեցաւ Մր. Հուվըր, արդի վարչապետական նախարար։

Մր. Հուվըր կորովի ու աչխատասէր ամերիկացի մէն է որ իր պաշտօնավարութեան 8—10 տարուայ շրջանին Ամերիկեան արտաքին ու ներքին վարչականութիւնը հասցուց իր զագաթնակէտին։ Ան աչխատեցաւ ինչպէս հանրապետական նախագահի որ հովանին ներքեւ, նոյնպէս եւ Դեմոկրատական նախագահութեան, վերջինիս շրջանին մէջ եւ ամէն կերպով ապացուցց որ ամերիկեան կորովամտութեան կարկառուն մէկ թիկն է։ Իր հակառակորդները կ՝ուսարկեն թէ ան չէ լրացուցած ամերիկեան Սահմանադրութեան այն տասնմարդութիւնը թէ նախագահական ընտրելին պէտք է չարունակաբար տարիներ առանց ընդհատման, 14 տարի ընտանեն բլլայ ամերիկայի մէջ, մինչ Հուվըր իր պաշտամանաբարութեան տասնմեայ շրջանէն առաջ երկարս ժամանակ անցուցած էր Եւրոպայի մէջ։ Վերջինեան շրջանին պաշտամանարած բլլալու հանգամանքը եւ իր հակառակորդները կը նկատեն առարկելի կէտ մը, հակառակելի ցուցնելու համար սակայն ասոր ուղղամտութիւնը։ Թեկնածուն իր որոշումովը ցոյց տուաւ թէ ոչ մէկ կարեւորութիւն կ՝ընծայէ լերոյիշեալ առարկութեանց։

Հանրապետական քաղաքին թեկնածու ընտրելով հանդերձ, գծեց նաեւ կուսակցութեան հետեւելիք ուղղութիւնն ու քաղաքականութիւնը եւ կուսակցական շրջուն բրօգրամնոթիներ պաչտօն ստանձնելին այդ ուղղութեամբ առաջնորդելի ընտրական պայքարը։

Հանրապետականներու քաղաքականութիւնը կարելի է ամփոփել հետեւեալ կէտերու մէջ։

Ա.— Հետեւիլ համաշխարհային խաղաղութեան համար Մր. Քելլոգի եւ Մր. Բրիանի վերջին առաջարկներուն եւ ակցրոնդներուն, այսինքն չանալ որ մեծ պետութիւնները պատերազմը օրէնքէ դուրս հռչակին ու առ այս դաշնագիր մը ստորագրեն։

Բ.— Երբեք չհանանիլ պատերազմական պարտքերու ջնջումին։

Գ.— Ոգեկից ըմպելիներու զրծածումը արգիլող օրէնքի հոյ սալ։

Դ.— Զօրացնել ամերիկեան բանակն ու նաւատորմիղը։

Ե.— Այժ տալ մաքսապաչտպան քաղաքականութեան, այսինքն օտար ապրանքաց դէմ բարձր մաքսեր դնելով, պաչտպանել ամերիկեան ճարտարարուեստը։

Զ.— Հեռու կենալ Ազգ. Դաշնակցութենէն ու կարելի եղածին չափ զգուշանալ օտար հրկիզներու ներքին գործերուն մէջ մտնելէ։

Է.— Լատին Ամերիկայի հանգչիլ հետեւիլ արդի կառավարութեան քաղաքականութեան։

Ուշադիր ասենք են գլխաւոր գիծերը հանրապետական քաղաքականութեան ու ասենց մէջ պայքարի ամենազօրաւոր կէտ պիտի կազմէ չբերու ու թեցերու, այսինքն ոգեկից ըմպելիներու արգելքի հարցը։ Հանրային կարծիք ուչադրութեամբ կը հետեւի այս հարցին եւ կը կարծենք որ երկու հակառակորդ ոյժերը իրենց ամենազօրաւոր հարուածը պիտի տան այս ուղղութեամբ։

Ամսոյս 26ին կը գումարուի նաեւ Տէմօքրաթիներու, այսինքն Ռուզվելտներու քաղաքին Պոսթոնի մէջ։

Այս կուսակցութեան կարկառուն թեկնածուն է Նիւեորքի կառավարիչ Մր. Ալֆրէտ Սմիթ։ Սմիթի կեանքը ամենաուշագրաւ նմոյշն է բնակերութեան վերի տարիներուն գէպի վեր բարձրացումն։ Ան սկսաւ իր կեանքը լրագրավաճառութեամբ ու հասաւ այսօրուայ իր նախանձելի դիրքին, ուրկէց փայլ մը կայ դէպի Սպիտակ Տան վերելքը։

Սմիթի դասաւորութեամբ Կաթոլիկ է ու առաջին անգամն է որ այդ բրոգրամի մը թեկնածու կ՝ըլլայ նախագահութեան։ Շատեր խնդրոյ առարկայ ըրին այս կէտը ու հոն վատնգ մը նշմարել ուզեցին իրենց երկրին համար, խորհելով որ թէպէտ կաթոլիկ մը երբ բարձրանայ նախագահական աթոռը, պիտի աւելայ կաթոլիկութեան հմայքը։ Ուստի նախագահը պիտի կրնայ իր անկողմնակալութիւնը պահել իր կրօնակիցներուն հանդէպ։ Մր. Սմիթ ֆանֆանիլ պատասխան մը տուաւ իր հակառակորդներուն հրատարակութեան առթով իր պատանդը ու՝ պարզելով իր ուղղութիւնը այս տեսակէտով։ Նա այնքան անկեղծ էր իր արտայայտութեանց մէջ ու իր անցեալը այնքան մեծ հաւատալիքներ կ՝ուտար իր Լիսօպերուն որ նոյն իսկ կաթոլիկները սկսան խորհիլ թէ լաւագոյն չպիտի բլլար ոչ կաթոլիկ նախագահ մը կաթոլիկութեան չաներու տեսակէտէն։

Գալով Տէմօքրաթներու հետեւելիք քաղաքականութեան, կրնանք ըսել որ անիկա կատարեալ հակապատկերն է հանրապետական հաւատալիքին։ Իրենց հաւատարիմ հետեւողները իրենց մեծ վարպետին ու խաղաղութեան երազասէս ա-

[Շար. Գ. էջ Ա. սիւնակ]

ՄԱՐՍԵԼԱՀԱՅ ԿԻՆԵՐԸ

ՏԻՊԵՐ, ԵՐԳԵՐՈՎ ԵՎ ԱՅԼ

Մեծամասնութիւն է Մարսելիայի կիներէ ամանդ հնանոյութիւնը և ամանդ ալ նորամոլութիւնը, սէրվարի հայ կիսոյ հեռաւոր տեղակիներու գաղափար մը տալու համար, կը ջանամ պարզել անոնց ներկայ ապրելակերպը և ազգագրդը, որ կը պատշաճի նաեւ ամբողջ Ֆրանսայի հայ կիներու։

Երկու ծայրանդութիւններու մէջ կ՝ապրի հայ կինը, մին՝ աւանդամոլութիւն, մեսոր՝ նորամոլութիւն։

Պէտք է հիշը սրբագրել, անհրաժեշտ բարեփոխութիւններ մտցնել իսկ նորին մէջէն ալ իւրացնել այն բաներ՝ որոնք օգտակար են ֆիզիքական, բարոյական և տնտեսական տեսակէտներով։

Մարսիլիա ապր գնող հայ կիները առաջին օրերուն չուտրումի մէջ կը մնան, տեսակ մը անձրկուսի կը ձնչէ իրենց վրայ, քիչ մը կը խորշին, կամանան, բայց այս վիճակը չատ երկար չ՝տեւեց, տրտաքինով կ՝ուզեն ֆրանսուհիին նմանիլ, արդիականալ (?) եւրոպացիի չպարը հագնիլ, յանախ տարբերակութիւններու մէջ թաղուելով։ Իսկ ուրիշ մաս մը ալ խիստ պահպանողական, իրենց գիւղական տարազը կը ցուցադնեն յայս տեղաքիներու, ներկայացնելով արեւելքի տիպերէ։

Վերի երկու դասակարգն ալ կը պահէ իր ազգութիւնը, չի փոփոխիր երբեք միայը մշակել, հոգին լուսաւորել օգտագործելով այս երկրի պարգեւած անհնարին դիրքութիւններէն։ Ունայնամիտ են բառին իսկական առու

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սահմանադիր ժողովոյ ուշադրութիւններ

Ցանձնախմբերը կը շարունակեն կատարել իրենց նշանները։

Ներքին կանոնագրի յանձնախմբը աւարտած ըլլալով իր աշխատութիւնները երկուշաբթի օրուայ դիմաց յայտնեցաւ այս ինդրոյն։ Ցանձնախմբին պարտաւորած էր վերանայել ասիի յոդուածներէ բաղկացեալ կանոնագիրը, որուն մէկ մասը միայն տպագրուած ու յանձնուած էր երեսփոխաններուն։ Կանոնագիրը ամբողջութեամբ կարդացուեցաւ, այլեւայլ օրինական դիտողութիւնների վրայ, վիճաբանութիւն կը տեսնազուեցաւ յատակցիկայ նիւթին։

Օդանաւի ցաւալի արկած

Երկու օդանաւորդներ, որոնք ամսոյս 15ին Բայազէտէ դէպի Մուսիմիկ կը թռչէին, օդանաւի մօթէորին վնասուած ըլլալը տեսնելով գետին իջնել ուզեցին, բայց անկումը այնքան արագ եղաւ որ երկու օդանաւորդները ջախջախուեցան։

Ամերիկեան համալսարանի շրջանաւարտները

Ամսոյս 20ին Զորեքշաբթի օր կամարուեցաւ Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանին վիճականոց բաշխման հանդէսը։ Համալսարանը այս տարի իր այլեւայլ ճիւղերէն կ'ուտայ 255 շրջանաւարտներ, որոնց 17 թիւրկ, 7ը աս Մասոյ, 1ը գեղագէտ, 15ը վաճառականական ու Մեքենայի այլեւայլ կարգերէ։

Ձեպէլ Տրիզ

Ձեպէլ Տրիզէն կը գրեն հվիանս իւ Հալոի թէ ժողովուրդի մեծամասնութիւնը կը փափաքի բաձնուիլ Սուրիական միութենէն ու կառավարել իրենց երկիրը ներկայ վարչաձեւով։

Մեռուսի հայ մը բարձրաբեռնէ կիյնայ ու կը մեռնի

Պէյրութի քէմքի մէջ 80 տարեկան ներուսի հայ մը գտնուած բարձր տեղէն կիյնայ ու կը մեռնի։

Անցեալները գրած էինք թէ Պէյրութի քէմքին մէջ հայ մը սպանեալ էր իր կինը Հոլիսիմէն, որբուհի մը։ որուն հետ դեռ նոր ամուսնացած էր և սերգործը փախուստ տուաւ էր։ Ետքի հայեր. որոնց մասին կը կարծուի թէ տեղեկութիւն ունին սերգործի թաքստոցի մասին, մերժած ըլլալով ասկիանութեան պէտք եղած տեղեկութիւնները տալ, ձերբակալուեցան ու բանտ առաջնորդուեցան։

Բէյրի Քօնսիլի Մայիսի վիճակահանութիւնը

1886ի պարտաթուղթերէն 365961ը կը չահի 50000 ֆրանք իսկ հետեւեալները 1000 ական, 6071

300741	136273	57593	15828
314347	142653	78700	19487
367954	155308	83641	21802
368685	195764	124505	39422
378850	243064	130099	45620
392851	251340	131509	51777

1903 պարտաթուղթերէն 429269ը կը չահի 50000 ֆրանք իսկ հետեւեալները 10000 ական=401433

701777	619572	475678	406156
704450	622434	513850	425357
705565	627319	540198	434206
718021	653720	548181	458732
732558	675536	578713	464618
758430	677064	605765	467739

1911 պարտաթուղթերէն 319711ը կը չահի 50000 ֆրանք և 127983ը 5000 ֆրանք, հետեւեալները 1000 ական։

312572	224495	42775	21672
316989	242407	66577	22803
341936	252548	118313	26218
374623	259267	123621	36082
389184	261323	153467	40201
399692	312093	181067	42178

ՀԱՅԿԵԱՆՔ

ԱԶԳ. ՏԵՂԱԿԱՆ

Վեհ. Հայրապետը առջի օր վերադարձաւ Դամասկոսէն Հալէպ։ Հայարան դիմաւորութեան գնացած էին Առաջ. հայրը, կղերականներ եւ ծանօթ ազգայիներ։

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՀՕՐ ԹԵՄ. ԱՅՑԵԼԻՈՒԹԻՒՆԸ

Առաջնորդ Հայրը փափաքած ըլլալով լրացնել իր թեմական այցելութիւնները, ամսոյս 15ի առաւօտը քաղաքէս մեկնեցաւ դէպի Հօմս, իր հետ առնելով Տ. Մովսէս քհնյ.Տէր—Յովհան Նէսեսանը։ Հօմսի մէջ կայ 140 տուն հայութիւն մը, որոնց 20ը միայն կաթոլիկ են։ Տարիներէ ի վեր վարձուած տան մը մէջ պաշտամունք կը կատարուի եւ շէնքը միանգամայն կը ծառայէ իբր ազգային վարժարան, ուր կուսանէն 27 երկսեռ տղայք, երեք ուսուցիչներով։ Առաջնորդը կայարանի մէջ դիմաւորուած ըլլալով տեղւոյն Առաջնորդական փոխանորդին, Թաղական Խորհրդոյ և ժողովրդեան կողմէ, հիւրասիրուեցաւ Գ. Թարգոմ Փափազեանի քնարանը։ Յաջորդ օրը, առաւօտեան, նախագահեց ժամերգութեանց և ներկայ եղաւ Ս. Պատարագին, զոր ժամոյց փոխանորդ Տ. Գրիգոր քահանայ։ Պատարագէն յետոյ այցելեց կառավարիչ Պէյի, օրուան բացակայութեանը, տեսակցեցաւ փոխանորդ Տէր Գիրբասար պէյին հետ։ Ապա այցելեց Գրանական պատուիրակ Մ. Գիւ-Գիւնէի և շատ սիրալիր կերպով ընդունուեցաւ իրմէ։ Գրանական պատուիրակը իր գոհունակութիւնը յայտնեց Հօմսի փոքրաթիւ հայութեան մասին և խոստացաւ ամէն կերպով օժանդակել։ Տեղւոյն ազգ. վարժարանին համար պետական 100 ասիրական օսկւոյ նպաստը 200ի բարձրացուած ըլլալուն և գերեզմանատան համար առանձին գետին մը տրամադրուած ըլլալուն համար Առաջնորդ Հայրը յանուն ժողովրդեան շնորհակալութիւնները կ'ընդունեցաւ։ Տ. Արտաւազդ Վարդապետ ապա մի առ մի այցելեց տեղւոյն Օրթոդոքս և Կաթոլիկ-յոյներու և հին-Հայոց Մեսրոպեաններուն, որոնց հետ օգտակցուեցաւ, գուսան չատ սիրալիր ընդունելութիւն մը։ Երեկոյին ընդունեց փոխադարձ այցելութիւնները բոլոր Մեսրոպիտիներուն։ Թաղական Խորհրդոյ ամբողջական հիւսիսի ներկայ գտնուելով քննեց տեղւոյն ազգային, կրօնական և կրթական գործերը և թեկադրեց այնքան տեղւոյն Հայութեան։ Երեք անգամնոց դպրոցի Հոգաբարձութիւն մը ընտրելով մասնաւորաբար քաջալերեց տեղւոյն Տոլոն տիր Ազգատանեանը։ Յաջորդ օրը կիրակի, ներկայ եղաւ ժամերգութեանց և պատարագի միջոցին տեղւոյն բոլոր հայութեան ներկայութեանը քարոզեց և յորդորեց ժողովուրդը համերաշխութեամբ և համագործակցութեամբ օժանդակելու թաղական խորհուրդին։ Կէսօրուան կառաջարկ Առաջնորդը մեկնեցաւ դէպի Համա, ուր դիմէրեց Օրթ. Ներսէս Փիլէհանի բնակարանը։ Համայի մէջ ընդամենը 36 տուն հայ գտնուի մը կայ զինգաղաբէն իկեր հոն հաստատուած։ Տեղւոյն Ս.Խաչ եկեղեցւոյ մէջ նախագահեց երեկոյեան ժամերգութեանց եւ քարոզեց։ Առաջնայ Մեսրոպիտիր Տ. Իգնատիոս և պիսկ. այցելած ըլլալով, Տ. Արտաւազդ վարդապետ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ։ Մեսրոպիտիրն։ Համայի մէջ եւս Առաջնորդը ծանօթանալէ յետոյ ազգային եւ կրթական գործերուն, մեկնեցաւ Սէլիմիէ, որ Համայի արուեստեան կազմը նորահաստատ գ'ուղղագրելը մէն է եւ ուր ընդհանուր գործակցութեան ընթացքին տասը հազարէ աւելի հայեր հոն ապրած են, տեղւոյն ժողովրդեան կողմէ ամէն օժանդակութիւն տեսնելով։ Սէլիմիէյի մէջ կայ 21 տուն հայութիւն մը, որուն երկուքը միայն բողոքական են։ Կայ Ազգ. վարժարան մը 17 աշակերտով եւ մէկ վարժուհիով։ Երեկոյին Առաջնորդ Հայրը իր քով հրաւիրած էր տեղւոյն բոլոր հայ երիտասարդները և կէս ժամէ աւելի անոնց խրատականներ խօսաւ։ Յաջորդ առաւ. երկուշաբթի, Տ. Արտաւազդ Վրդ. իրեն ընկերացող Տ. Մովսէս քահանայի հետ բացօդեայ ժամերգութիւն կատարեց, քարոզեց և ժողովուրդը խրախուսելով այցելութիւն տուաւ տեղւոյն զայրագած Միրզա պէյին, որուն քնարանին մէջ դիմաւորուեցաւ վայելուչ պատիւներով։ Առաջնորդը իր մասնաւոր շնորհակալութիւնը յայտնեց տարարարեան ընթացքին և անկէ վերջ, մինչեւ այսօր, Սէլիմիէ դանուող հայոց տեղացիներէն զատ ապրող ասորեկանականներու համար, և հաղորդեց որ Հալէպէն յատկապէս Սէլիմիէ եկած է, իր երամատ պատարիները յայտնելու։ Գայլամամ զգացած Առաջնորդ Հայր խոստացաւ, փափաքեցաւ քանի մը օր իր մօտ հիւրընկալել զինքը, բայց հնարաւոր չ'եղաւ, նոյն օրն իսկ Հալէպ վերադառնալու պարտաւորուած ըլլալով։ Միրզա պէկ կը պատկանի յայտնի ազիրէթի մը և մեծամարատ բնակութիւն մը, և գիրանական Պառուսյ Լէգէոնի Ասպետ է։

Կէսօրուան մօտ Տ. Արտաւազդ Վրդ. հրաժեշտ առաւ Դամասկոսի պէյէ և տեղւոյն Հայութենէն, և վերադարձաւ Համա, ուր կարճ դադար մը առնելէ վերջ, մեկնեցաւ դէպի Հալէպ երեկոյեան կողմը։—

Կեդրոնական Վարժարան

Հինգշաբթի երեկոյին Ուսուցիչներն Խորհուրդը խորհրդակցութեան համար Առաջնորդարան հրաւիրած էր Հայկազեան, Կրթասիրաց և Զարմանեանի դպրոցներու վարչութիւններն երկուքական հոգի։ Խորհրդակցութեան նիւթն էր հինգերորդ դասարանն սկսեալ կեդրոնական վարժարանի մը հաստատումը։ Ուսուցիչներ Խորհուրդը կ'առաջարկէր հաստատել միակ կեդրոնական վարժարան մը, իսկ մնացեալ վարժարանները պիտի պահեն մինչեւ Դ. դր դասարան։

Խնդիրը ուսումնասիրուեցաւ կրթական եւ տնտեսական տեսակէտներով։ Ներկաները հաստատեցան առաջարկին։

Որոշուեցաւ այս առաջարկը ներկայացնել վերադիտող դպրոցներու վարչութեանց ու անոնց հաստատական պատասխանը ստանալէ ետք Յունիս 30ին գումարել նոր ժողով մը վերջնական կարգադրութիւնները ընելու համար։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ներգաղթի համար

Երկրագործական գործադրութեան կողմէ պատրաստուած պիտակներ համանգոյ այս տարուան համար յատկացուած է 176.000 բուռլի՝ 1000 գաղթականներ արտասահմանէն Հայաստան փոխադրելու համար։ Մնացեալ 681,000 բուռլի եւս պիտի յատկացուի Հայաստանի մէջ դանուող հաղարզի և տակաւին շրջաններէն ապատ հողերուն վրայ վերահաստատուած գիւղացիներու պէտքերուն համար։

Անցեալ տարի Հայաստան ներգաղթելու 500 հոգի արգէն տեղաւորուած են իրենց տրուած հողերուն վրայ։ Ասոնց համար բնակարաններ կը շինուին։ Բերքաբերը բնակութիւն 588 բուռլի փոխ կը տրուի երկարատեւ ժամանակով։

Բրլիթի Հաստեղարարը

Հաստատուն իր կանոնագրին, Ամերիկեան Նպաստամատոյց Մարմինը գալ տարի Յունիս 30ին վերջ կ'ուտայ իր գործունէութեան։ Ասոր համար, բաւական երկար տանել է վեր հաստեղարարի գործունէութիւններ կը կատարուին։

Բրլիթը, սակայն չ'ուզեր կրեսի վրայ ձգել գործը և քաջալերեալ։ Եւ ինչպէս տասը տարի առաջ ինքը յանդգնեցաւ մի մարմնի մը, հիմա ալ կ'ուզէ որ ուրիշ կազմակերպութիւն մը յանդգնի իրեն։

Այս մասին դեռ անցեալ տարուընէ խորհրդակցութիւններ և պրպտումներ կը կատարուին։ Մասնաւորապէս ընդհանրապէս Պ. Եշխան Ծանէն չգումիներ ունենալու հայ ազգային մարմիններու և ծանօթ անձերու հետ, և անոնց կարծիքը առաւ։ Բրլիթի ապագայ ձեւի մասին։ Ամերիկան անձնական գործիչները կ'ուզեն վճռական կարգադրութիւն մը ընել հայ գաղթականներու տեղաւորման մասին, և գործին յատկացնել իրենց ամբողջ ճիգը։

Կը թուի թէ 6,000,000 ոսկիի հանգանակութիւնը, որու մասնակցած է Բրլիթը, այդ նպատակին համար է։

ՔԱՂԱՔ. ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ճրամնի կայունացումը

Բարիզ.— Բացառիկ նախարարաց խորհուրդը մը պիտի կազմուի յաջորդիկայ չորեքշաբթի օր (այսօր) ժամը 15 ու կէսին, Մ. Բուանքարէ իր պաշտօնակիցներուն պիտի ներկայացնէ դրամական բարեփոխում ծրագիրը, Նուսի, ժողովը և ներկայիս պիտի գումարուին անմիջապէս վերջ, այլ ինչն չարաթէն կիրակի լուս նալէք գիշերը քանարկելու համար ծրագրուած որոշումներ։

Ռուսական Միջազգային խորհրդաժողովը

Բարիզ.— Վերջապէս պաշտօնական ժողովարանին մէջ բացուեցաւ Միջազգային ռուսական խորհրդաժողովը։ Ներկայութեան Մ. Տուսկրէի և 38 ազգերու պատուիրակներուն, մէջը ըլլալով նաեւ Գերմանիոյ։ Բիլեր կը ներկայացնէ ճարտը։ Նախին նախարար Լանսի թուեց այն բազմաթիւ հարցերը որ արդէն ուսումնասիրուած էին նախորդ խորհրդաժողովներու մէջ։ Տնտեսական զինադադարութեան հարցը կ'ուսումնասիրէ թէ պէտք է զանազանացարար զինուորական զինադադարութեան հարցին խնդրոյ առարկայ ըլլայ ազգերու մէջ։

Սկիզբի պատասխանները գործադրուլ պիտի ընեն

Աթէնք.— Ընդհանուր գործադուլի մը սպառնալիքով, պաշտօնեաները որոշեցին կատարարութեան ներկայացնել պահանջմունքի մը թղթերու յանձնելով։

Զատկի թուականը Անգլիոյ մէջ

Լոնտոն.— Երեսփ. ժողովը օրենք մը քննարկեց, որով զատկի թուականը կ'ընդունուի Ապրիլ ամսուայ երկրորդ կիրակին։

Լոնտոն.— 11000 նախկին պատերազմիկներ ուխտաւորութիւն մը պիտի կատարեն ընդհանուր պատերազմի գիշատանական ճակատը, Կալլէի Լիմանը պիտի ընկերակցի իրենց։

Ամերիկեան ընտրութիւններ

Գանսաս Սիթի.— Հանրապետական կուսակցութիւնը Թուրիիոյ 1055 քուէով փոխ նախագահութեան թեկնածու ընտրեց։

Լոյս ձորճի մէկ հրատէր

Լոնտոն.— Մ. Լոյտ Ճորճ Եւրոպայի Ռազմավարները Լոնտոնի մէջ խորհրդաժողովի մը հրաւիրեց։

Թրքական լուրեր

Պոլիս.— Կրթական գործավարը որոշեց Պոլսոյ համալսարանին մէջ թուրքերէն ժամանակակից պատմութեան համար աթոռ մը ստեղծել, որու անուն պիտի ըլլայ Մուսթաֆա Քէմալի սթոռ, հետաքրքրեմ Լենինի կրտսեր Լենին անունին։ Այս դասընթացքին նիւթ պիտի կազմեն թուրք յեղափոխութիւնը և Մուսթաֆա Քէմալի կեանքը, նկարագիրը եւ խաղաղները։

Պարսկա—Աֆղան դաշնագիրները

Թէհրան.— Պարսկաստան և Աֆղանիստան յորդ գրութիւնով մը ստորագրեցին, այս կերպով ամրացնելով իրենց բարեկամութեան դաշնագիրը։ Առաջին բրոթոքոլով մը յայտարարուի Լիկ պատմական դարերու պիտի արեւմտեան բարեկամական կարգադրութիւն մը գտնել։ Երբ կողմերէն սին ուրիշ երկիր մը կազմէ պատերազմի պատճառիկին տակ գտնուի։ Երկրորդով կնդրուի փոխադարձ անտեսական օժանդակութիւն, երրորդը կը կարգադրէ ցամաքային և հեռագրական հաղորդակցութեան խնդիրը, ապա մաքսային գիւրութիւններ կուտայ եւ երկու երկիրներու հպատակներուն ընդհանրապէս ամենանպաստաւորեալ ազգի մը առաւելութիւններու։ Յորդորով կը ճգնուի ճարպարդներու փոխանակութեան հարցի։ Թաղուելի և Թէհրանի գործակատարութիւնները գեսպանական աստիճանի պիտի բարձրացուին։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Սուրիոյ հրատարակչական

ընկերութեան անդամներուն սահմանաբար կը խնդրուի ներկայ ըլլալ տարեկան ընդհ. ժողովի որ պիտի գումարուի յառաջիկայ ուրբաթ 29 Սուրիա, երեկոյեան ժամը 8 ու կէսին Հայկազեան վարժարանի մէջ։

Օրակարգ

1 Հիմարարական եւ վարչական համարատուութիւն,

2 — Ընտրութիւն նոր վարչութեան։

ԴԻՒԱՆ

ԸՆԴՀ.ԺՈՂՈՎՈՑ

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾՇԱՏԷՔ

«ԵՓՐԱՏ»ՆԸ

ռաքելին, Վիլրնի սկզբունքներուն անունք կուզեն կարելի եղածին չափ նուազեցնել օտար պետութեանց պատերազմական պարտքերը, դոհանալով եթէ ամբարուած սակիներու կոյսէն, արդիւնք համաշխարհային պատերազմին։

Տէմոքրատները թաքուրեւ բանակին կը պատկանին ոգեւոր բնակիչներու հաւատի հարցին մէջ ու ի մեծին ունենալով վերջին տարիներու վիճակագրական հաշուեվ

«ԵՓՐԱՏԻ» ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՔԸ

ԱՆՏԵՍԱՆԵԼԻ ՎԵՐՔԸ

Գրեց՝ ՄՕՐԻՍ ՃՕԴԱ.

Թարգմ. Տօքթ. ԱՊՈՒՀԱՆԱԹԵԱՆ

Առաւօտ մը կանուխ, հապա՛ Թէ նշանաւոր վիրաբոյժը անկողնէն ելած էր, հիւանդ մը սարսափաբար կը խնդրէր առանց վայրկեան մը իսկ կորսնցնելու, բժշկական քննութեան ենթարկուիլ։

Վիրաբոյժը աճապարանօք հագուեցաւ, գաղափար զարկաւ և սպասաւորը կանչեց։

«Թող դեռս դայ հիւանդը, լսա՛ն։

Ներս մտնող մարդը ամենաբարձր գաստիարակի պատկանող անձի մը երեւոյթը կը պարզէր, անոր գուշակելիքը եւ ջղայնաշփոթակը ցոյց կուտար Թէ անի փիրիփատկա կը տառապէր։ Աչ ձեռքը վիրակապով մը կապուած էր, Թէպէտ ինքզինքը կը զսպէր, բայց տանն տանն ցաւագին հեծեծանք մը դուրս կուգար իր [չրթունքէն։

«Հանեցէք նստի։ Ինչ ունիք» հարցուց վիրաբոյժը։

«ՇնաբաՀէ մի՛ վեր քնացած չեմ. աչ ձեռքս ամէն անհանգստութիւն մը ունի, չի գիտեր Թէ ինչէն յառաջ եկած է։ Թերեւ ս քաղցկեղ կամ ուրիշ սոսկալի հիւանդութիւն մը եղած ըլլայ։ Առաջները այնքան չէր տառապեցնէր գիս, բայց վերջերը սկսաւ արդէն։ Բոպէ մ'իսկ հանգիստ չունիմ, սոսկալի կը ցաւի։ Ժամէ ժամ կուէկնայ ցաւը, հեռացնեմ սասիկ կը նեղէ զիս եւ անառանելի կը դառնայ։ Քաղաք եկայ Զեզի քննել տալու համար, եթէ այս պէս ժամէ մը տեւէ պիտի խելագարիմ։ Կ'ուզեմ որ այրեմ, կամ կորցնեմ. վերջապէս բան մը ընէ։»

Վիրաբոյժը յետ քննութեան, ջանաց համոզել հիւանդը Թէ՝ գործողութեան պէտք չէր տեսնէր։

«Ոչ, ո՛չ պէտք մարդո՛, պէտք է գործողութիւն ընէք առանց յետաձգելու, ես ինամ ձեր ծոց շուտով ձեռքս հիւանդ մասը կարել հանելու համար, սակէ դառ ուրիշ մէջոց չկայ։»

Մեծ դժուարութեամբ վիրակապի մէջէն դուրս հանելով ձեռքը, հիւանդը շարունակեց։

«Պիտի խնդրեմ որ չ'զարմանայիք երբ տեսանելի վերք մը չկրնայիք գտնել ձեռքս վրայ, անեղծ բան մը մէջ պիտի կրնաք գտնել։»

Բժիշկը վստահեցուց հիւանդը Թէ՝ ինքը անեղծ բաներէ ազդուող մէկը չէր։ Ու երկրորդ քննութենէ վերջ բժիշկը զարմանքով մը ձեռքս ձեռքը. ուշադրութեան առնուելիք ոչինչ կը տեսնէր ձեռքին վրայ։ Սովորական և բրնական ձեռք կը նմանէր ան, նոյն իսկ գոյնը փոխած չէր։ Բայց դէռ էր որ հիւանդը սոսկալիօրէն կը տառապէր երբ բժիշկը Թողուց ձեռքը, հիւանդը ստիպուեցաւ իր մաս ձեռքը տիսաւորական ձեռքով վերցնել, սակայն կը հաստատէր որ այս մարդը բան մը ունէր ձեռքին մէջ։

«Մի՞ տեղն է ցաւած կէսը, հարցուց բժիշկը։

Ան ցոյց տուաւ կլորակ կէս մը երկու երակներու մէջտեղը, երբ բժիշկը այդ կէսին վրայ դպուցաւ Թեամբ հպկի ուղեց մատներու ծայրովը, հիւանդը սարսռալով մը ձեռքը քաշեց։

«Հո՞ս է ցաւած կէսը»։

«Այո, սոսկալի կը ցաւի»։

«Երբ ժա՛մ հան դնեմ ճնշումը կ'զգա՞ս»

Մարդը չկրցաւ պատասխանել. մը ան աչքերէն հոսած արցունքի կաթիլներուն ամէն ինչ կը պատմէին։

«Զարմանալի՛ բան, ես բան չեմ տեսներ։

Մ'չ ալ ես, բայց ցաւը միշտ հոն է ուստի լաւ է ժամանակ մը Թէ առանց բուժուելու։ Վերադառնա՛»

Վիրաբոյժը վիրասէն գործիքներ խաչաձեւցնելով մը. մարդուն չերմութեան աստիճանը առաւ, ու յետոյ գլուխը ցնցեց։

Մարդը կատարեալ առողջ էր, բոլոր չերմակները բնականն վիճակի մէջ էին, ուստեղծի կամ բորբոքումի նշոյլն ան դամ չկար. առողջ ձեռքէ մը բնաւ տարբերութիւն չունէր։

—Կարծեմ այս կէսը քիչ մը կարծր կ'ներսուայ, սօքթո՛ր։ Մը կէսը»։

Հիւանդը փոքրիկ դրամի մը մեծութեամբ չրջանակ մը դնեց իր ձեռքին վրայ և բաւ, «հոս»։

Տօքթէօրը մարդուն երեսը նայեցաւ, ան սկսաւ կասկածել Թէ մի գուցէ խելագարի մը հետ ըլլար իր գործը։

Գնաքէ բաղաք մնաք, և յառաջիկայ մի քանի օրուան մէջ կրցածս պիտի ընեմ ձեզի համար, բաւ բժիշկը։

—Մէկ վարկեան իսկ չեմ կրնար բնպասել, Տօքթէօր չ'կարծէք որ ես խելագար կամ գնոցած մրն եմ։ Այս անտանելի վերքը սոսկալի կը տառապեցնէ զիս, կը փափաքիմ որ հիշդ այդ կլորակ մասը կարէք մ'ընեւ սակրը»

«Այդ չեմ կրնար ընել, պարո՛ն։

«Ինչո՞»։

«Որովհետեւ բան մը չ'ունիք ձեռքի մէջ, իմ ձեռքս նման առողջ է»։

«Կրնաս Թէ զիս խելագար մը կը կարծէք, կամ կը խաբեմ Զեզ», բաւ հիւանդը և զրպանէն դուրս քաշեց հազար ֆիորինոց դրամատոմս մը. և գրաւ զայն սեղանին վրայ։ «Որ տեսնէք Թէ լրջութեամբ կը խօսիմ, և հազար մը վճարելու չափ կարեւոր է այս գործողութիւնը. խնդրեմ կատարեցէք չուտով»։

«Եթէ գոյ բնդ ինդ ասխարհ մը լեցուն դրամ տաք, ես առողջ ձեռքի մը չ'պիտի գայթի գործողութեան դանակով»։

«Ինչո՞ւ համար»։

«Քանզի այդ, արենաբաբոյացութեան գէմ է, բոլոր աչխարհ գթեղ յիմար պիտի կարծէ, և զիս պիտի մեղադրեն ձեզի պէս տկար մը չահագործելու համար, ու պիտի յայտարարեն որ անկարող եղած եմ օգնել զոյութիւն չունեցող վերք մը։

«Շատ լաւ, Տէր իմ, Զենէ ուրիշ չնորհք մը պիտի խնդրեմ, այս գործողութիւնը ես անձամբ կ'ընեմ, Թէպէտեւ ձախ ձեռքս անընդունակ է այսպիսի գործերու։ Միայն պիտի խնդրէի որ՝ յետ գործողութեան վերքի խնամքին հոգ տանիք»։

Վիրաբոյժը զարմանքով դիտեց որ մարդը կատարեալ լրջութեամբ վերարկուն կը հանէր, չապիկի Թեւը վեր կ'առնէր։ Նոյն իսկ գոպանէն դժուրն հանեց, և առանց Թոգելու որ Տօքթէօրը միջամտելու փորձ ընէ, խորունկ ձեղք մը բացած էր ձեռքին վրայ,

«Կեցէ՛ք», պոռաց էրժիշկը. վախնալով որ հիւանդը կրնար կարեւոր եբրա՛գ մը վնասել։ «Բանի որ համոզուած է այս գործողութեան անհրաժեշտութեան, պէտք որ ես բնեմ զայն»։

[Շարունակելի]

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բնիկ Ինթիլիցի Խաթունը, հոր անունը՝ Կիրակոս, մօրը անունը՝ Ամանդա, ընտանեաց սարեգրութենէն առաջ հարս գացած է Կիւրինի մօտ Մանճիլոգ գիւղը, ամուսնոյն անունը՝ Արբրահամ Գարաեան. ինք Կիլիկիոյ պարպումի պատուն Հայկէպէն Պոզանթիի ճամբով Բուենոսայրէս անցած կը կարծուի։ Փնտռողներն են Հայկ, քոյրը Թագուհի եւ քեռայրը Բիլիոցի Յակոբ Տէրտէրեան, հայացարդ,

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի խնայեցնել խմբագրութեանս։

2—4

ԵԶԴ

«Եվրատ» ձեռքէ կը ծախուի ցրուիչ Պ. Ռ. Պասթեանեանի եւ հաստատեցաւ Պ.Գ. Պէշիրեանի միջոցաւ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՀԱԼԷՊԻ
21 ՅՈՒՆԻՍ 1928

Լիրա Օսմ. 100 կն

Սաւր. Թղթադրամ			18.36
Եգիպտական »			115.—
»		չէք	115.50
Թրքական »		848 զրչք	100.—
»	»	Պանք.Սթամբուլ	99.—
Մէճիտ		281½ զրչք	100.—
Զէք Սթէրլին			112.30
» Տօլար			22.93
Գրեսիտիոնս.	886	Տարի	28.—
» »	903	»	18.—
« »	911	»	16.—

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բդրի Ավրաթի գիւղէն Ոսկեան Աստուածատուրը. Հայկազն կը փնտռէ իր հայրը Նազարէթը, որ տարագրութեան ատեն Պոլիս կը գտնուէր։

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել «Եփրատ»ի խմբագրութեան։

2—2

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԲԱՆԱՆ
ԶԱՀԼԷ

Հայկական միակ պանդուկը, անթերի սպասարկութիւն, նոր ճաշարան, կեդրոնական պաղատաքի վրայ, օպասուն և հանգստաւէտ սենեակներ. Զանէ օգտափոխութեան եկող ազգայիններէ տուն վարձել ուզողներուն գիւրութիւններ կ'ընծայուի։ միակ յանձնարարելի պանդուկը հայերու համար։

2—8 Տէր եւ Տիրոջ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

ՄԵՐ ԳԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի «Եփրատ»ի Բ. փոստամատեայ բաժնեգինը վճարել ցրուի Պ. Ռ. Պասթեանեանի, որ պիտի նեկայանայ փոխան ընկալագրի։

ՃԵՐՄԱԿ
ԿՕՇԻԿՆԵՐ
AL'AIGLE՝ ՄԱՐԳԱՑՈՎ
Hutchinsonի ամէնէն դիմացկուն, ամէնէն ճաշակաւոր եւ ամէնէն խնայողական կօշիկները։

Կը ծախուին մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ. Նորամուտեան գիւաւոր վաճառատուններու եւ կօշկակարներու քով, կեդրոնատեղի՝

ՀԻՆՏԻՅԷ
ԵՂԲԱՐՑ
Վ.ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԸՍԹՈՆ ՔՈԼԷՊ
ՀԱԼԷՊ
ԶՈՒՇԱՅԷՖ ԼԵՂԵՏԵՐՆ

ՄԷՍԱԺԻՄԱՐԻԹԻՄԻՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ՆԱՒԱՑԻՆ ՓՈՍԹԱՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

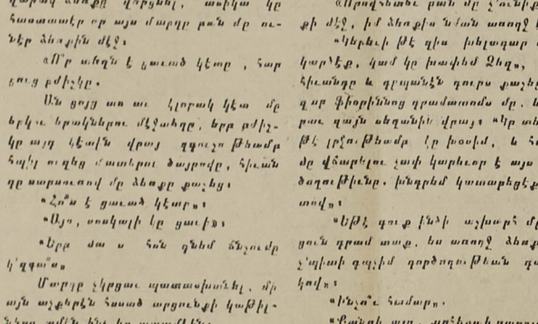

Շաբաթական կանոնաւոր ճամբորդութիւն դէպի Եգիպտոս, Թուրքիա, Յունաստան, Իտալիա, Ֆրանսա եւ այլն, որ կը կատարուին առաջնակարգ շոգենաւերով, Շամբրանիոն, Մարիէր փասա, Սենեգոն, Լօրիս, եւայլն։

Ընկերութիւնս ճամբորդներ կ'ընդունի նաեւ Նիւ Եորք, Քանատա, Թուպա-Մեխիքօ, Վենեզուելա, Պրազիլիա, Մոնթէվիտեօ Պ. Այրէս եւ բոլոր նաւանգիստ Եւրոպայի համար։

Հայերէն գործակալութիւնը առաջնորդած է ճամբորդի ուղղակի նաւագնացութեան տոմսեր տալ։ Ապահովի փոխադրութեան մասին դիմել գործակալ Յոզէֆ Մարքոբոյիի, ան Լոյէպին։ Մանրամասն տեղեկութեան համար դիմել ընկերութեան գլխաւոր գրասենեակը (Bureau d'Emigration)

Մանրամասն տեղեկութեան համար դիմել ընկերութեան։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
Ժ. ԷՍՎԷՏ ԵՒ ԵՂԲԱՐՔ
ՀԱԼԷՊ ՍՈՒՐԻԱ

Ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններ։ Ներկայացուցիչները ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԷՔՍՊՐԷՍ ընկերութեան ԳՐԷՏԻ ԼԻՈՆԼԻ։ Գործառութիւններ ուրիշ շատ պանքաներու հետ։ Մասնաւոր դիւրութիւններ հայ գաղթականներու Ամերիկայէն զրկուած չէքերու գործառնութեանց մէջ։ Արտագաղթի մասնաճիւղ։ Գործակալներ ԹՐԱՆՍԱՏԼԱՆԹԻՔ ընկերութեան։ Ճամբորդ կը զրկեն Ամերիկեան բոլոր երկիրները։ Անմրցելիօրէն գեղչուած գիներ։

THE ROYAL MAILLINE

ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՅԽԱՐՀԱՀՈՉԱԿ ՄԵԾԱԳՈՅՆ
ՅՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական կանոնաւոր մեկնումներ՝ Պէյրութէն՝ Հէրպուրէն Պրազիլիոյ, Ուրուկուայի եւ Արժանթինի բոլորնաւանգիստներուն համար։

Ռօեալ Մէյլ Լայնի շքեղ և մեծագոյն նաւով ճամբորդող բոլոր ճամբորդներուն հանգիստը կատարելագոյն կ'երաշխաւորենք, և ամէն ան որ կը փափաքի նմանօրինակ երկար ճամբորդութիւն մը ընել, անպայման պէտք է նախընտրէ մեր Ընկերութիւնը՝ ուր պիտի գտնէ ճշդապահութիւն, յաւագոյն սպասարկութիւն, հանգիստ եւ մանդատատ կերակուրներ, ու այս բոլորը երրորդ կարգին մէջ։

Կանոնաւոր մեկնումներ նաեւ՝ Քուպայի. Քանատայի եւ Միացեալ Նահանգներու բոլոր նաւանգիստներուն համար։

Աւելի տեղեկութեանց, ինչպէս նաեւ գիներու և մեկնումներու համար դիմել՝ անձամբ կամ նամակով.—

Թելեֆ. 9.06

ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ամրնիւ Ալէմպի — Սուրիոյ եւ Լիբանանի
Պէյրութ — Ընդ ներկայացուցիչ՝
ԷԱ. ՅՈԵՏՐՈՅԵԱՆԻ

ՇԱՆՕԹ.— Հալէպի մէջ առ այժմ ոեւէ գործակալ չունինք։